

12.03.2018

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29 (Meritullinkatu 10)
00023 VALTIONEUVOSTO

§ 151

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle muistiosta esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamiseksi

HEL 2018-001379 T 02 05 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus antoi esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamisesta koskevasta muistiosta seuraavan lausunnon:

Helsingin kaupunki pitää ehdotusta yleisesti ottaen onnistuneena. Se selkiyttää sekä esittävän taiteen ja museoiden yhteiskunnallista roolia että niiden rahoitusmalleja.

Ehdotus esittävän taiteen valtionrahoituksen uudistamiseksi on pääosin onnistunut. Vapaan kentän toimijoiden sekä tuotantotalojen ja muiden alustatyyppisten toimijoiden nykyistä parempi huomioon ottaminen on merkittävä edistysaskel. Vaikka esitys on kokonaisuutena kustannusneutraali, täytyy huomioida se, että valtionosuuden jakoperusteiden muuttuessa uusiksi, uudistuksella on kuitenkin vaikutuksia yksittäisen valtionosuuden saajan saaman rahoituksen määrään. Esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamisen onnistuminen edellyttää Helsingin kaupungin mielestä sitä, että samassa yhteydessä valtionosuuksiin kohdennettavia valtion määrärahoja lisätään. Museolinjauksia Helsingin kaupunki pitää pääosin hyvinä, mutta haluaa kiinnittää huomiota Uudenmaan erityispiirteisiin. Tässä maakunnassa uudis- ja korjausrakentaminen ja muu kulttuuriympäristön muuttaminen on monimuotoista ja määrältään suurta, mikä heijastuu suoraan kulttuuriympäristötehtävän alueellisen vastuumuseon tehtäväkenttään. Helsingin kaupunki katsoo, että suurten kasvukeskusten taide- ja kulttuuripalvelujen tuottajien mahdollisuudet vastata kasvavaan palvelutarpeeseen tulee lainmuutoksessa turvata.

Ehdotuksessa painotetaan taiteen ja kulttuurin vaikuttavuuden kasvua yhteiskunnan monilla osa-alueilla innovoinnista hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Helsingin kaupunki toteaa, että valtion kokonaisrahoituksen lisää-

12.03.2018

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

minen koko kentälle on olennainen ehto taiteen ja kulttuurin vaikuttavuuden kasvuun. Ehdotettujen uudistusten toteuttaminen ilman lisärahoitusta tuottaa vain niukkuuden jakamista uudessa asetelmassa, jossa häviöitä ovat ehdotuksessa periaatteellisella tasolla korostetut reuna-alueet. Ilman lisämäärärahaa todennäköisyys nykyisenkaltaisen tilanteen jatkumiselle on suuri.

Yksityiskohtaiset näkemykset esityksen eräistä kohdista:

Ehdotus esittävän taiteen edistämislain soveltamisalan laajentamiseksi kattamaan kaikki esittävän taiteen muodot kuten sirkus- ja performansitaiteen (1§) on erittäin tarpeellinen. Esitykset lain tavoitteeksi (2§), valtionosuuden tavoitteeksi (3§) sekä sen saamisen edellytyksiksi (4§) ovat kannatettavia. Valtionosuuden muuttaminen määräaikaiseksi (5§) elävöittänee esittävän taiteen kenttää merkittävästi. Ehdotukset edellytyksiksi sekä kuusivuotisen että kolmevuotisen valtionosuuden myöntämiselle ovat toimivia. Kaikkein pitkäjänteisimmän esittävän taiteen, lähinnä sinfoniaorkesterien piirissä kuusi vuotta on tosin melko lyhyt aika ohjelmistosuunnittelun ja taiteellisen tason kehittämisen näkökulmasta.

Lakiesityksessä opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ehdotetaan (5§), että esittävän taiteen kuusi- ja kolmevuotinen valtionosuus määräytyy jatkossakin henkilötyövuosien perusteella. Helsingin kaupunki kiinnittää huomiota uudentyyppisiin tuotantotalo- ja alustatoimijoihin, joiden oma henkilökunta ei välttämättä täytä valtionosuuden ehtona olevaa viiden henkilötyövuoden vähimmäismäärää. Esityksestä ei käy ilmi, voivatko ne laskea omiin henkilötyövuosiinsa myös tuottamiensa freelancer- ja muiden esitysten työ määrän. Esim. sirkus- ja tanssialalla monet toimijat ovat luonteeltaan alustoja ja/tai tuottajia pienine henkilötyövuosineen. Ne ovat tärkeitä tekijöitä kulttuurin kentällä ja rakentavat siltaa vapaalle kentälle tarjoamalla niille esiintymismahdollisuuksia. Tällaisten toimijoiden rahoitus voisi esityksen mukaan perustua harkinnanvaraisille yksi- ja kolmevuotisille toiminta-avustuksille. Myös kertaluonteiset viisivuotiset kehittämissavustukset olisivat niiden ulottuvilla. Uudentyyppisten toimijoiden asema paranisi, mutta ne jäisivät kuitenkin edelleen vakiintuneita institutioita heikompaan asemaan. Helsingin kaupunki edellyttää, että esitykseenkin kirjattua uudistuksen vaikutusten seuranta sovelletaan aktiivisesti erityisesti tältä osin.

Tanssin talon asemaa on syytä tarkastella erikseen. Sen toiminta on kansallisesti merkittävää, ja sen vuoksi Tanssin talo tulisi määritellä yhdeksi kansallisista kulttuurilaitoksista. Tanssin talo toimii aktiivisessa vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa ja se edistää toiminnallaan tanssitaiteen yhteiskunnallista merkittävyyttä. Se on kes-

12.03.2018

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

keinen ja maamme ainoa kokoluokassaan yksin tanssitaiteelle omistettu kulttuurilaitos.

Helsingin kaupunki ehdottaa kahta lisäystä rahoituslain 35a §:ssä esitettyihin painotusten perusteisiin, jotka määritellään tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa esittävän taiteen edistämiseksi. Lisäsehdotukset ovat opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategian 2025 mukaisia. Painotusperusteiden kohtaan 4 ehdotetaan kirjattavaksi kohderyhmäksi lasten lisäksi nuoret ja kohtaan 5 kielellisten lisäksi kulttuurisille vähemmistöille kohdistuva esitystoiminta.

Lisäksi Helsingin kaupunki esittää, että esittävän taiteen valtionosuu- den laskentaperusteista annettavan asetuksen yksikköhintojen paino- kertoiminen yleistaso nostetaan esitettyä (1,10–1,38) korkeammaksi. Painokertoimilla on syytä tukea monipuolista ohjelmistoa ja myös uusien vaikeasti tavoitettavien yleisöjen saavuttamista. Myös tällä toimen- piteellä voidaan vapaata kenttää tukea kohdennetusti kulttuuripoliitti- seen harkintaan perustuen.

Lakiesityksessä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta (35a§) ehdotetaan, että Svenska Teaternille määritel- lään jatkossakin erityisasema. Helsingin kaupunki kannattaa esitystä ruotsinkielisen kulttuurin turvaamiseksi.

Museoiden valtionosuusjärjestelmän uudistaminen perustuisi sekä mu- seolain muutoksille että valtionosuuslain muuttamiselle. Helsingin kau- punki kannattaa museolain uudistamiseksi esitettyjä tavoitteita (1§), museotoiminnan tarkoitusta (2§) sekä ammatillisen museotoiminnan määrittelyä (3§). Myös valtionosuuden tavoite (4§) sekä sen saamisen edellytykset (5§) vastaavat lautakunnan arvion mukaan ammatillisen museotoiminnan tarpeita.

Nykyiset maakunta- ja aluetaidemuseot korvattaisiin ehdotuksen mu- kaan alueellisilla vastuumuseoilla (7-8§). Ehdotuksessa määritellään kolme eri tehtävää, joita kutakin voisi hoitaa jokaisessa maakunnassa vain yksi museo, eikä sitä siis voitaisi jakaa useammalle museolle. Ny- kyisellään Uudellamaalla on yhteensä neljä alueellisia tehtäviä hoitavaa museota. Näistä Helsingin kaupungin museo toimii maakuntamuseona ja Helsingin taidemuseo HAM aluetaidemuseona. Kaksi muuta maa- kuntamuseota ovat Västra Nylands landskapsmuseum Raaseporissa ja Itä-Uudenmaan maakuntamuseona toimiva Porvoon museo. Näiden li- säksi Espoon ja Vantaan kaupungeilla on erillissopimukset museoviras- ton kanssa kulttuuriympäristötehtävän hoitamisesta omilla alueillaan. Maakuntamuseoista poiketen ne eivät nykyisellään saa tehtävän hoi- dosta erilliskorvausta.

12.03.2018

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Alueellisen vastuumuseon tehtäväalueet olisivat jatkossa 1) alueellisen museotoiminnan edistämistehtävä, 2) kulttuuriympäristötehtävä ja 3) alueellinen taidemuseotehtävä. Ehdotuksen perusteluiden mukaan vastuumuseo voi tarvittaessa tehdä yhteistyötä alueen muiden museoiden kanssa tai hankkia asiantuntemusta ostopalveluna, jolloin tehtävien ja kustannusten jaosta sovittaisiin toimijoiden kesken.

Helsingin kaupunki toteaa, että erityisesti ehdotetun kulttuuriympäristötehtävän hoito poikkeaa Uudellamaalla muista maakunnista. Uudis- ja korjausrakentaminen sekä muu kulttuuriympäristön muuttaminen esim. liikennereittien rakentamisen takia on maakunnassa jo nykyisellään erittäin vilkasta ja tulevaisuudessa laajenee edelleen. Tähän asti kulttuuriympäristötehtävää on hoitanut Uudellamaalla viisi (3+2) museota. Kulttuurihistoriallisen tehtävän monipuolisuuden ja laajuuden huomioon ottaen tulisi jatkossakin olla mahdollista jakaa tehtävä ainakin Uudellamaalla useamman museon kesken, jotta palvelujen alueellinen saataavuus lakiesityksen mukaisesti turvataan. Olennaista on myös kustannusten ja vastaavasti valtionosuuden suhteuttaminen intensiivisen kasvun alueen suureen työmäärään. Espoon ja Vantaan erillisjärjestelyjen tulevaisuus rahoitusmalleineen tulee selvittää ennen kulttuuriympäristötehtävän antamista millekään uusmaalaiselle museolle. Myös muiden vastuutehtävien, aluetaidemuseotehtävän ja museotoiminnan edistämistehtävän toimintaympäristö on Uudellamaalla ison, koulutetun väestöpohjan ja isojen kaupunkikuntien sekä monien valtiollisten toimijoiden takia moniulotteisempi kuin muissa maakunnissa.

Helsingin kaupunki toteaa lisäksi, että hallitusohjelmassa on linjaus, että pidättäydytään uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja veloitteiden antamisesta ilman, että samalla päätetään vastaavan suuruisista veloitteiden karsimisista tai uusien veloitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta.

Käsittely

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki:

Lausunnon toisen kappaleen kolmas virke poistetaan. Neljännen virkkeen perään lisätään uusi virke:

"Esittävän taiteen ja museoiden valtiorahoituksen uudistamisen onnistuminen edellyttää Helsingin kaupungin mielestä sitä, että samassa yhteydessä valtionosuuksiin kohdennettavia valtion määrärahoja lisätään."

Lausunnon yhdeksännen kappaleen uudeksi toiseksi virkkeeksi lisätään:

12.03.2018

Pöytäkirjanote tarkasta-
maton

PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI

"Painokertoimilla on syytä tukea monipuolista ohjelmistoa ja myös uusien vaikeasti tavoitettavien yleisöjen saavuttamista."

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi
Tero Niininen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25915
tero.niininen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, lausuntopyyntö, esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistaminen
- 2 Esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoituksen uudistamista koskeva muistio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Pöytäkirjanote on lähetetty asianosaiselle 15.3.2018.

Kaupunginhallitus